

Mycoplasma bovis – rådgivning, kunskap och samverkan 2024

Bakgrund

Mycoplasma bovis är en bakterie som kan orsaka produktionsnedsättning, svårbehandlad sjukdom eller dödsfall hos nötkreatur med negativa effekter på djurhälsa, djurvälstånd och produktionsekonomi. Ur ett nationellt perspektiv kan en ökad förekomst av *Mycoplasma bovis* leda till ökad antibiotikaanvändning och ökat behov av att använda bredspektrumantibiotika. Det finns en samsyn i branschen om att spridningen av infektionen ska motverkas. Projektets mål är att genom ökad kunskap och informationsinsatser bromsa smittspridning till nya besättningar.

Nötkreatur kan vara friska smittbärare och sjukdom kan då bryta ut först när djuren utsätts för stress, till exempel i samband med transport eller om de drabbas av andra smittor. Detta betyder också att djuren kan vara friska i en diko- eller mjölkbesättning, men att kalvar som säljs tar med sig smittan och orsakar sjukdomsutbrott i den köpande besättningen. Förekomsten av friska smittbärare och avsaknaden av säker diagnostik är en utmaning både för att stoppa smittspridning till nya gårdar och vid bekämpning av smittan på gård.

Resultat och Diskussion

Kunskapsupporten, som är en gemensam plattform för djurhälsoorganisationerna, har funnits tillgängliga för frågor under året och har också tagit fram informationsmaterial om *Mycoplasma bovis* och spridit detta i olika medier såsom tidningar, hemsida samt digitala och fysiska föreläsningar.

Gård & Djurhälsans projekt har utöver informationsspridning under 2024 fokuserat på att få ökad kunskap om hantering av *Mycoplasma bovis* i svenska dikobesättningar och främst om hur smittan på gård kan bekämpas. För avelsbesättningar är försäljning av livdjur en viktig intäkt i företaget. En smittad avelsbesättning riskerar tyvärr att sprida smitta till flera besättningar om inte åtgärder vidtas. Dikobesättningar som planerade att köpa eller sälja djur erbjöds därför provtagning inför livdjurshandeln 2024. Totalt analyserades 247 blodprov fördelat på 16 besättningar inför livdjurshandel. I varje besättning provtogs ett till 26 djur vid första provtagningen. I sex av besättningarna påvisades minst ett djur med antikroppar. Syftet med provtagningarna var att ta fram ett beslutsunderlag inför livdjurshandel och provtagningen var inte designad för att beskriva hur vanligt förekommande *Mycoplasma bovis* är i svenska dikobesättningar. Vi kan dock konstatera att smittan förekommer både i svenska avels- och bruksbesättningar.

2025-02-20

Sidan 2 av 2

Tre dikobesättningar, där djurägaren har målsättningen att bekämpa *Mycoplasma bovis* på gård, har varit fått tätare besättningsanpassad provtagning och fortlöpande rådgivning under året. I besättningarna har vi arbetat med begreppen "testpositiva djur" för djur som har antikroppsvärden nära eller strax över gränsvärdet. Djur med antikroppsvärden som är tydligt låga har benämnts som "testnegativa". Djur med antikroppsvärden däremellan har betraktats som osäkra, ofta har provtagning upprepats och sedan har en individuell riskvärdering gjorts. Uppföljande provtagning har skett när det har varit relevant efter genomförda åtgärder för att utvärdera åtgärdernas effekt, eller för att kunna sälja testnegativa djur.

Blodprover från årets kalvar på två av gårdarna visade att kalvar inte hade antikroppar vid provtagningen under hösten och vi hyser därför gott hopp om att dessa besättningar kommer att kunna bli fria från smittan med de åtgärder som är genomförda.

Utförda åtgärder är främst besättningsanpassad provtagningsstrategi, gruppering utefter provsvar samt en lägre belägningsgrad. Successiv utslaktning av testpositiva djur har också varit en gemensam nämnare för gårdarna. Att slakta ut testpositiva djur görs endast när det passar in i djurägarens slaktplanering, men är ett sätt att minska riskerna för återaktivering av smitta och påskynda bekämpningsplanen. Vi har också konstaterat att det finns testpositiva kor, vars kalvar inte har smittats, vilket är glädjande då det ökar möjligheterna att bevara viktiga avelslinjer i besättningar där smittan förekommer. Testpositiva djur som önskas behållas i besättningen hålls med fördel i mindre grupper.

Mycket är fortfarande okänt omkring sjukdomen och omvärldsbevakning och aktivt arbete på gård är viktiga delar i den fortsatta kunskapsuppbyggnaden.